

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

AVGUST, 2025

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, avgust

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.1-jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Mas'ul muharrir:
Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Bozorboyev Abbasjon, Ravshanov Shavkat

KUNJUT O'SIMLIGINING XUSUSIYATLARI VA UNING HOSILINI YIG'ISHTIRIB OLISHDAGI MUAMMOLARI..... 6-9

Iskandarov Orifxon

TIRIKOTAJ MATOLARIDA SIFAT NAZORATI..... 10-12

Odinayev Mirjalol

"AI-TRANSLATE" TEXNIK HUJJATLARNI SUN'YI INTELLEKT ORQALI AVTOMATIK TARJIMA

QILISH VA HUQUQIY MASLAHATLAR AXBOROT TIZIMI – TEXNIK JIHATDAN TARTIBGA

SOLISHDA INNOVATSION YECHIM 13-18

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

Karimov Nurbek

TURLI USULDA YERGA ISHLOV BERISHNI SOYA PARVARISHLANGAN MAYDON

TUPROG'INING SUV O'TKAZUVCHANLIGIGA TA'SIRI 19-22

TARIX FANLARI

Bobojonova Zuxra

TEMURIY MALIKALARNING HUKMDORLAR HAYOTIDAGI O'RNI..... 23-25

Xalilov Baxodir

ZAMONAVIY KUTUBXONALARNING MAKTABDAN TASHQARI TA'LIMDAGI O'RNI: NAVOIY

VILOYATI MISOLIDA..... 26-31

Xoliqova Ra'noxon

"MARKAZIY OSIYODA SUN'YI INTELLEKT TUFAYLI AYOLLAR IMKONIYATLARI: STEM TA'LIMI,

GENDER TENGLIGI VA IQTISODIY FAOLLIK SSENARIYLARI" 32-34

Xasanova Nargiza

YANGI DAVR: ILM-FANI INNOVASIYALARIDA AYOL-QIZLAR ISHTIROKINING DOLZARB

AHAMIYATI..... 35-38

IQTISODIYOT FANLARI

Salomov Temurbek

THE ROLE OF PILGRIMAGE TOURISM IN ENHANCING THE SERVICE SECTOR:

A CASE STUDY OF UZBEKISTAN..... 39-43

Raxmanov Ulugbek

TIJORAT BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING HISOBVARAQLAR REJASIGA MUVOFIQ

TAHLILY AVTOMATLASHTIRILGAN NAZORAT MEXANIZMINI YARATISH 44-45

Toshtemirov To'liqin

KICHIK TADBIRKORLIK SUB'EKTLARINING SUN'YI BO'LINISH MUAMMOLARI..... 46-49

Mansurova Sayyora

INNOVATSION PROPTECH-PLATFORMALAR VA

ULARNING KO'CHMAS MULK BOZORIGA TA'SIRI 50-53

Rajabov Alibek

INNOVATSION IQTISODIYOTNI SHAKKLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARIH..... 54-57

Ochilov Mels, Sayfiyeva Parizoda

EFFECTS OF INDUSTRIAL POLICY ON THE INVESTMENT ENVIRONMENT: LESSONS FROM

GLOBAL EXPERIENCES..... 58-60

FALSAFA FANLARI

Abdullayev Sodiqjon

MILLIY O'ZLIKNI TIKLASH JARAYONIDA EKOLOGIK TAFAKKUR VA SALOMATLIK

QADRIYATLARI..... 61-66

Gafurova Munajat

O'ZBEKISTONDA GENDER TENGLIGINI TA'MINLASHDAGI JAMIYAT VA

DAVLAT O'RTASIDAGI DIALEKTIK MUNOSABATLARI..... 67-70

Davronov Bahodir

SUN'IY INTELEKT YORDAMIDA AXBOROT MUHITINING GUMANITAR QADRIYATLARGA

NISBATAN ASIMMETRIK MUNOSABATI..... 71-76

Latipov Sardor

KORRUPSIYANING TARIXAN SHAKLLANISHI VA TURLARI..... 77-81

FILOLOGIYA FANLARI

Xoliyorova To'lg'anoy

O'ZBEK TILI MILLIY KORPUSINING TA'LIM VA ILMIY TADQIQOTLARDAGI O'RNI..... 82-83

Ro'ziyev Temur

ADABIY-ESTETIK QARASHDA TAFAKKUR VA TUYG'UNING O'RNI..... 84-92

Gulmuradova Sobira

"XUSHKELDI" DOSTONI MATNI TARKIBIDAGI ETNOGRAFIKMLARNING MILLIY –

MADANIY XUSUSIYATLARI..... 93-95

Qosimova Malika

SINXRON TARJIMADA MASHINA TARJIMASINING AFZALLIKLARI XUSUSIDA..... 96-99

Bahromjonova Shahnoza

HODI ZARIF VA YANAGITA KUNIO ILMIY MEROSI:

FOLKLORSHUNOSLIKDA QIYOSIY TAHLIL..... 100-102

Ayimbetova Damekhan

ZAMONAVIY INGLIZ SHE'RIYATIDA HAYVONLARNI

TASVIRLASHNING O'ZIGA XOSLIKLARI..... 103-107

YURIDIK FANLARI

Komilov Avazbek

INTIZOMIY JAVOBGARLIK TO'G'RISIDA ISH QO'ZG'ATISH HAQIDAGI QAROR,

UNING SHAKLI VA MAZMUNIGA NISBATAN TALABLAR..... 108-110

Shamsitdinova Manzura

TEACHING LISTENING COMPREHENSION..... 111-112

Xadjiyev Azizbek

"IJTIMOIY ADOLAT" TAMOIYILINING XALQARO QONUNCHILIK

AMALIYOTIDA YORITILISHI..... 113-116

Уктамов Комрон

РЕГУЛИРОВАНИЕ ТРАНСГРАНИЧНЫХ ВОД ПЕРВЫМ ВОДНЫМ КОДЕКСОМ

РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН..... 117-123

Исмоилов Бехрузбек	
ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	124-129

PEDAGOGIKA FANLARI

Qo'shmurodova Aziza	
BOSHLANG'ICH SINFLARDA VATANGA MUHABBAT TUYG'USINI SHAKLLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM METODLARINI QO'LLASH.....	130-133

Mamatqosimova Nodira	
SSENARIY YARATISHDA BADIY ADABIYOT NAMUNALARIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	134-137

Sattoriy Shohruh	
TA'LIM SIFATI USTIDAN NAZORAT MEXANIZMLARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	138-141

Jabborova Umida	
TEXNOLOGIYA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING TEXNIK SAVODXONLIGINI ROBOTOTEXNIKA ELEMENTLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI.....	142-144

Xujanazarova Nozima	
RAQAMLI PLATFORMALARDA IQTISODIY MATNLARNI TARJIMA QILISHGA YO'NALTIRILGAN INTERAKTIV O'QUV TOPSHIRIQLARI VA KEYS-STADIYALARNI YARATISH.....	145-148

Aripjanova Dinora	
RAQOBATBARDOSH RAHBAR SHAXSINI SHAKLLANTIRISHDA MOTIVATSIYA MEXANIZMLARINING SAMARALI MODELI.....	149-151

Dosanova Gulbanu	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARIDA AXBOROT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING DIDAKTIK SHART-SHAROITLARI.....	152-154

Isokov Ravshanbek	
INNOVATIVE APPROACHES TO FOSTERING HISTORICAL MEMORY AND CULTURAL IDENTITY IN STUDENTS.....	155-160

TIBBIYOT FANLARI

Urunbayeva Dilorom, Xudaybergenova Shaxnoza	
XOSHIMOTO TIREOIDITINING KECHISHIDA RUXNING O'RN.....	161-163

Nabiyeva Umida	
GIPERTONIYANING KELIB CHIQISHI VA OLDINI OLISHNING ZAMONAVIY TAMOIYILLARI.....	164-166

PSIXOLOGIYA FANLARI

Polvanov Rasulbek	
INTERNET QARAMLIGI VA SHAXSNING IJTIMOY MOSLASHUVIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR ZAMONAVIY MAUGLI SINDROMI KONTEKSTIDASH.....	167-172

Усманова Лилия	
ТИПОЛОГИЯ СЕМЬИ В УЗБЕКИСТАНЕ: ТРАДИЦИИ, ТРАНСФОРМАЦИИ И СОВРЕМЕННЫЕ ВЫЗОВЫ.....	173-176

RAQOBATBARDOSH RAHBAR SHAXSINI SHAKLLANTIRISHDA MOTIVATSIYA MEXANIZMLARINING SAMARALI MODEL

Aripjanova Dinora

Mustaqil tadqiqotchi, Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktor va mutaxassislarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti

E-mail: aripjanovadinora959@gmail.com

Tel: +998 90 959 67 67

Toshkent, O'zbekiston

Annotatsiya. Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarini raqobatbardosh shaxs sifatida shakllantirishda motivatsiya mexanizmlarining samarali modeli taklif etiladi. Tadqiqot doirasida Toshkent shahridagi davlat va nodavlat MTT rahbarlari o'rtasida o'tkazilgan so'rovnoma natijalari asosida, mavjud motivatsion muammolar statistik asosda ochib berildi. Shuningdek, ichki motivatsiya omillari – kasbiy faxr, jamoaviy ishonch va bolalar muvaffaqiyatining ustuvorligi aniqlanib, Self-Determination Theory nazariyasi bilan uyg'unlashtirilgan model taklif qilindi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, rahbar, ichki va tashqi motivatsiya, kasbiy rivojlanish, raqobatbardoshlik, ta'lim boshqaruvi.

EFFECTIVE MODEL OF MOTIVATION MECHANISMS IN THE FORMATION OF A COMPETITIVE LEADER'S PERSONALITY

Dinora Aripjanova

Independent Researcher of the Institute for Retraining and

Advanced Training of Directors and Specialists of

Preschool Educational Organizations

Annotation. This article proposes an effective model of motivational mechanisms for the formation of preschool educational organization leaders as competitive individuals. Within the framework of the study, based on the results of a survey conducted among the heads of state and non-state preschool educational organizations of the city of Tashkent, existing motivational problems were revealed on a statistical basis. Also, the factors of internal motivation - professional pride, team confidence, and the priority of children's success - were identified, and a model harmonized with the theory of self-determination theory was proposed.

Key words: Preschool education, leader, internal and external motivation, professional development, competitiveness, education management.

Kirish

O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim tizimi islohotlari izchil davom etar ekan, ushbu sohaga rahbarlik qilayotgan kadrlar malakasi, ularning kasbiy motivatsiyasi va rahbarlik kompetensiyalarining rivojlanishi dolzarb muammo sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-152-sonli Farmonida rahbar kadrlarni zamonaviy boshqaruv ko'nikmalari asosida tayyorlash va ularni motivatsion jihatdan qo'llab-quvvatlash vazifasi belgilangan [1].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmonida maktabgacha ta'lim tizimida inson kapitalini rivojlantirishning muhimligi ta'kidlangan bo'lib, rahbarlarning

motivatsiyasini oshirish bu strategiyaning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi [2]. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining raqobatbardosh shaxs sifatida shakllanishi nafaqat ta'lim sifatiga, balki yosh avlodning intellektual va psixologik rivojiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, rahbarlar faoliyatining samaradorligini oshirishda motivatsion mexanizmlar asosida ishlab chiqilgan modelga ehtiyoj sezilmoqda.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida ko'zlangan maqsadlarga erishish va qo'yilgan vazifalar yechimini topish uchun nazariy (tahliliy-sinergetik, qiyosiy taqqoslash, analogiya, modellash), diagnostik (so'rovlar, test o'tkazish, kuzatish, loyihalashtirilgan metodikalar), prognostik (ekspert baholash, mustaqil baholarni umumlashtirish), pedagogik tajriba-sinov va matematik (ma'lumotlarni statistik qayta ishlash, natijalarni grafik tasvirlash) usullaridan foydalanildi.

Tadqiqotning miqdoriy qismida Toshkent shahri Olmazor tumanidagi 53 ta davlat va 45 ta nodavlat MTT rahbarlari o'rtasida motivatsion omillar bo'yicha so'rovnoma o'tkazildi. Shuningdek, mavjud ilmiy va amaliy manbalar asosida samarali motivatsion model taklif etildi.

Tahlil va natijalar. Olib borilgan tadqiqotlar maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlari faoliyatida ichki motivatsiya omillarining ustuvorligini ko'rsatmoqda. Jumladan, rahbarlar tomonidan kasbiy faxr, jamoaning ishonchi va bolalarning muvaffaqiyati ularni faoliyatga undovchi asosiy ichki omillar sifatida e'tirof etildi. Aksincha, tashqi motivatsion vositalar, jumladan maosh miqdori, lavozim ko'tarilishi yoki moddiy rag'batlantirish, qisqa muddatli samaraga ega bo'lib, ularning ichki islohotlarga bo'lgan intilishlariga sezilarli ta'sir ko'rsata olmaydi.

Shu bilan birga, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida samarali rahbarlikni ta'minlashda motivatsiya modelining asosiy komponentlari quyidagilar ekani aniqlandi: 1) rahbarlar uchun muntazam kasbiy treninglar tashkil etilishi; 2) ish samaradorligiga asoslangan ochiq va shaffof baholash tizimi joriy etilishi; 3) differensial (ya'ni natijaga qarab farqlangan) rag'batlantirish mexanizmini ishlab chiqish, bu rag'batlantirish moddiy hamda nomoddiy vositalarni o'z ichiga olishi lozim; 4) rahbarlarda emotsional intellekt va liderlik kompetensiyalarini rivojlantirish; 5) ijtimoiy ishonch va rahbar maqomini oshiruvchi omillarni faollashtirish zarur.

Biroq mavjud tizimda ayrim muammolar saqlanib qolmoqda. So'rovnoma natijalariga ko'ra, respondentlarning 72 foizi rag'batlantirish tizimining noaniqligi va obyektiv emasligini tan olgan. Bundan tashqari, 61 foiz rahbarlar kasbiy rivojlanishga doir malaka oshirish kurslari yetarli emasligini bildirganlar. Bu esa, motivatsiya tizimini takomillashtirishni muhim va kechiktirib bo'lmas vazifa sifatida ilgari suradi.

Ushbu holatlarni inobatga olgan holda, samarali motivatsiya modelini ishlab chiqish zarurati yuzaga keladi. Bunday model quyidagi asosiy yo'nalishlarni qamrab oladi:

- har bir rahbar uchun individual motivatsion profil ishlab chiqiladi;
- ushbu profil asosida shaxsiy va kasbiy rivojlanish yo'nalishlari aniqlanadi;
- har chorakda erishilgan aniq natijalar asosida rag'batlantirish choralari belgilanadi;
- ichki (e'tirof, mustaqillik, o'z-o'zini anglash) va tashqi (moddiy rag'bat, ijtimoiy maqom) motivatorlar o'rtasida muvozanatli yondashuv qo'llaniladi.

Shunday qilib, motivatsion yondashuvni tizimli tarzda yo'lga qo'yish nafaqat rahbarning kasbiy salohiyatini oshiradi, balki butun tashkilot faoliyatiga, xususan bolalar ta'limi va tarbiyasiga ham bevosita ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Munozara. O'zbekiston tajribasi xorijiy amaliyot bilan qiyoslanganda, Finlyandiya va Singapurda maktabgacha ta'lim rahbarlariga nisbatan yuqori kasbiy ishonch va avtonomiya berilishi ularning ichki motivatsiyasini kuchaytirganini ko'rish mumkin [3]. L.Deci va R.Ryan ilgari surgan Self-Determination Theory (O'z-o'zini anglash nazariyasi) ga ko'ra, rahbar shaxsning ichki ehtiyojlari – mustaqillik, yetuklik va tegishlilik – qondirilganda motivatsiya yuqori bo'ladi [4]. Tadqiqot natijalari bu nazariyani tasdiqlaydi. Shuningdek, T.Sekacheva fikricha, rahbarning ijtimoiy maqomi va jamoa tomonidan tan olinish darajasi motivatsiyaning barqarorligini belgilovchi muhim omillardandir [5]. Bu jihatlar ham biz taklif qilgan modelda inobatga olingan.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining raqobatbardosh shaxs sifatida shakllanishida motivatsiya mexanizmlarini ilmiy asosda shakllantirish zarur. Taklif etilgan samarali model orqali rahbarlarning kasbiy rivoji tizimlashtiriladi; faoliyat natijalari asosida obyektiv baholash va rag'batlantirish amalga oshiriladi; ichki va tashqi motivatsion vositalar muvozanatli qo'llanadi; sifatli ta'lim muhitini boshqarish ko'nikmalari kuchayadi.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-152-sonli Farmoni. <https://lex.uz/acts/-7128182>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot Strategiyasi to'g'risidagi" PF-60-sonli Farmoni. Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 01/29/60/0087.
3. Sahlberg P. Finnish lessons 3.0: What can the World Learn from Educational Change in Finland?. – Teachers College Press, 2021.
4. Deci E. L., Ryan R. M. The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior //Psychological inquiry. – 2000. – T. 11. – №. 4. – P. 227-268.
5. Секачева Т. В. Мотивация персонала как фактор повышения эффективности управления //Вестник АКСОР. – 2010. – №. 3. – С. 219-224.
6. Atamuratov R.K. Internet olamining yoshlar mafkuraviy immunitetiga ta'siri/Bolalarning ma'naviy va jismoniy rivojlanishida axborot xavfsizligini ta'minlashning dolzarb masalalari. Toshkent. 12.04.2017. – B. 136-139.

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR**
VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, avgust

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 1-
jild, 6-son (avgust, 2025-yil). – 177 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 7-avgust

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.